

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1959-1960.

25 JUILLET 1960.

Projet de loi modifiant l'article 23 de la loi du 24 mai 1854 sur les brevets d'invention.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que nous avons l'honneur de soumettre à vos délibérations a pour objet la révision de l'article 23 de la loi du 24 mai 1854 sur les brevets d'invention, modifié par l'article 6 de la loi du 3 août 1924, qui est relatif à la déchéance des brevets pour défaut d'exploitation, en Belgique, des inventions qu'ils protègent.

* * *

Les dispositions actuelles de la loi ont pour but de réprimer l'abus que constituerait la politique d'un titulaire de brevet qui, au lieu de faire bénéficier la main-d'œuvre nationale de l'exploitation de l'invention couverte par son titre, se bornerait à fabriquer à l'étranger ou à importer en Belgique des produits fabriqués à l'étranger. Elles prescrivent « l'annulation » (à proprement parler la déchéance) du brevet si l'exploitation en Belgique n'a point commencée dans l'année à dater de la mise en exploitation à l'étranger, ce délai pouvant être prorogé d'une année au plus par arrêté royal motivé.

A l'égard des brevetés qui peuvent invoquer le bénéfice de la Convention de Paris pour la Protection de la Propriété industrielle, les dispositions de l'article 23 ne peuvent pas être appliquées telles quelles. En effet, en son article 5, cette Convention, révisée à Londres le 2 juin 1934 et approuvée par la loi belge du 2 juin 1939, interdit aux États signataires qui désirent prévenir les abus qui pourraient résulter du droit exclusif conféré par un brevet,

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1959-1960.

25 JULI 1960.

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 der wet van 24 mei 1854 op de uitvindings-octrooien.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het wetsontwerp dat wij de eer hebben aan uw beraadslagingen voor te leggen strekt er toe artikel 23 der wet van 24 mei 1854 op de uitvindings-octrooien gewijzigd door artikel 6 der wet van 3 augustus 1924, te herzien; dit artikel betreft de vervallenverklaring van de octrooien wegens de niet-exploitatie, in België, van de uitvindingen die zij beschermen.

* * *

De huidige wetsbepalingen hebben tot doel het misbruik te voorkomen dat bestaat in de handelwijze van een octrooihouder die, in plaats van de nationale werkkrachten te laten genieten van de exploitatie van de door zijn titel beschermde uitvinding, er zich zou toe beperken in het buitenland te fabriceren, of in het buitenland vervaardigde producten in België in te voeren. Deze bepalingen voorzien de « nietigverklaring » (beter gezegd het verval) van een octrooi indien de exploitatie in België niet binnen het jaar van af het begin van exploitatie in het buitenland werd begonnen; deze termijn kan met ten hoogste één jaar worden verlengd bij een gemotiveerd koninklijk besluit.

Ten opzichte van de octrooihouders die het voordeel van het Verdrag van Parijs tot bescherming van de Nijverheidseigendom kunnen inroepen, mogen de bepalingen van artikel 23 niet als dusdanig worden toegepast. Dit Verdrag, herzien te Londen op 2 juni 1934 en goedgekeurd door de Belgische wet van 2 juni 1939, verbiedt immers in artikel 5 aan de verdragsluitende Staten, die de misbruiken willen voorkomen die mochten voort-

par exemple faute d'exploitation, de prévoir comme sanction immédiate la déchéance du brevet. Elle prescrit aux États de prévenir ces abus en permettant à des tiers d'obtenir, à l'intervention des Pouvoirs publics, des licences d'exploitation dites obligatoires et n'autorise la déchéance d'un brevet que dans le cas où, une licence obligatoire ayant été accordée, celle-ci n'aurait pas atteint son but; aucune action en déchéance ne peut être introduite avant l'expiration de deux années à compter de l'accord de la première licence obligatoire.

* * *

Suivant les dispositions actuellement en vigueur, aucune obligation d'exploiter ou de faire exploiter son invention n'est donc faite au breveté aussi longtemps que l'invention n'est pas exploitée à l'étranger. Par ailleurs, toute exploitation sérieuse et continue en Belgique est considérée comme répondant au prescrit de la loi. Seule l'exploitation par fabrication de l'objet du brevet est toutefois prise en considération à ce titre. Ces dispositions ne répondent plus aux nécessités actuelles de la mise en œuvre des techniques nouvelles.

Afin d'assurer cette mise en œuvre dans la plus large mesure, il s'indique de donner aux tiers la possibilité d'obtenir une licence obligatoire, même si le défaut d'exploitation en Belgique n'est pas accompagné d'une exploitation à l'étranger.

Il y a lieu d'assouplir également la notion de « exploitation par fabrication » lorsque le brevet a trait à une machine destinée à assurer la fabrication de produits. Dans un tel cas, il ne doit pas être nécessairement exigé du breveté que l'objet même du brevet soit exploité par fabrication sur le territoire du Royaume; ce qui importe, c'est que la machine soit employée sur ce territoire de manière à y assurer une fabrication sérieuse et continue. Dans l'hypothèse envisagée, un tel emploi devrait être considéré comme une exploitation suffisante chaque fois que le breveté peut apporter des justifications valables du fait qu'il a importé et non fabriqué la machine en Belgique.

En outre, lorsqu'un intérêt public spécial s'attache à la mise en œuvre d'une invention, il est nécessaire d'adopter une règle plus sévère en ce qui concerne l'appréciation de la suffisance de l'exploitation faite par le breveté. En effet, même une exploitation sérieuse et continue peut ne pas être suffisante pour satisfaire à un tel intérêt public. Une licence devrait, par exemple, pouvoir être imposée au breveté dont le refus de la concéder est de nature à compromettre l'approvisionnement du pays, le plein emploi dans un secteur industriel ou la création d'industries nouvelles indispensables. Il devrait en être de même lorsque l'objet breveté intéresse l'art de guérir et que seul l'accord d'une licence peut ouvrir à la population l'accès souhaita-

vloeren uit het door een octrooi verleend uitsluitend recht, bv. ontbreken van exploitatie, als onmiddellijke sanctie het verval van het octrooi te voorzien. Dit verdrag schrijft aan de Staten voor deze misbruiken te voorkomen door aan derden toe te laten zogenaamde dwanglicenties voor exploitatie door tussenkomst van de overheid te bekomen; het laat het verval van een octrooi alleen toe ingeval een dwanglicentie werd toegekend maar deze haar doel niet zou hebben bereikt; geen enkele vordering in vervallenverklaring mag worden ingediend vóór het verstrijken van twee jaren van af het verlenen van de eerste dwanglicentie.

* * *

Volgens de thans van kracht zijnde bepalingen, bestaat er voor de octrooihouder geen enkele verplichting om zijn uitvinding te exploiteren of te doen exploiteren, zolang deze uitvinding niet in het buitenland werd geëxploiteerd. Verder wordt elke wezenlijke en doorlopende exploitatie in België aanzien als beantwoordend aan de voorschriften van de wet. Nochtans wordt alleen de exploitatie door fabricage van het voorwerp van het octrooi in dit verband in aanmerking genomen. Deze bepalingen beantwoorden niet meer aan de huidige noodwendigheden van het in werking stellen van nieuwe technieken.

Ten einde deze inwerkingstelling in de meest ruime mate te verzekeren, is het aangewezen aan derden de mogelijkheid te geven een dwanglicentie te bekomen, zelfs indien het ontbreken van exploitatie in België niet samengaat met een exploitatie in het buitenland.

Het begrip van « Exploitatie door fabricage », dient eveneens versoepeld te worden voor een octrooi dat betrekking heeft op 'n machine bestemd om de fabricage van producten te verzekeren. In zulk geval dient niet noodzakelijk van de octrooihouder geëist dat het voorwerp zelf van het octrooi door fabricage binnen het grondgebied van het Koninkrijk zou worden geëxploiteerd. Van belang is dat de machine binnen het grondgebied op zodanige manier gebruikt wordt dat een wezenlijke en doorlopende fabricage verzekerd is. In bedoeld geval zou 'n dergelijk gebruik moeten aanzien worden als 'n voldoende exploitatie telkens de octrooihouder zich door geldige redenen kan rechtvaardigen voor het feit dat hij de machine niet in België heeft gefabriceerd maar deze heeft ingevoerd.

Bovendien, wanneer een bijzonder openbaar belang met de inwerkingstelling van een uitvinding is verbonden, is het noodzakelijk een strengere maatregel aan te nemen wat betreft de waardering van de toereikendheid van de door de octrooihouder verrichte exploitatie. Zelfs een wezenlijke en doorlopende exploitatie kan immers ontoereikend zijn om aan een dergelijk openbaar belang te voldoen. Een licentie zou bv. moeten kunnen worden opgelegd aan de octrooihouder waarvan de weigering om deze toe te staan van aard is de bevoorrading van het land, de volledige tewerkstelling in een nijverheidssector of de oprichting van onontbeerlijke nieuwe industrieën in het gedrang te brengen. Dit zou eveneens het geval moeten zijn wanneer het geoctrooieerd

ble à une thérapeutique. En de telles éventualités, il convient de permettre, en accordant des licences obligatoires, que des tiers complètent, par leur exploitation, celle du breveté, en fabricant ou en important l'objet du brevet et en assurant au breveté une juste rémunération.

Enfin, en modifiant les prescriptions de l'article 23 de la loi sur les brevets d'invention, il y a lieu de ne pas perdre de vue l'existence des Unions ou Communautés économiques dont la Belgique fait ou pourra faire partie. Il n'est pas interdit de penser que, tout au moins pour les inventions auxquelles n'est attaché aucun intérêt public spécial, chacun des Etats constituant ces Unions ou Communautés arrive, dans un certain laps de temps, à considérer que l'invention est suffisamment mise en œuvre dès qu'elle est exploitée d'une manière sérieuse et continue non plus seulement sur son territoire mais sur le territoire de l'Union ou de la Communauté.

* *

L'article 23 nouveau répond à ces diverses préoccupations. La disposition figurant sous 1° a trait aux inventions dont l'exploitation ne présente aucun intérêt public spécial, tandis que le 2° est relatif aux inventions dont la mise en œuvre offre un tel intérêt.

Quelle que soit la raison pour laquelle une demande de licence obligatoire est introduite par un tiers intéressé, celle-ci n'est recevable que si ce tiers a fait au préalable les démarches nécessaires pour obtenir une licence ordinaire du breveté et si ces démarches n'ont pas abouti.

La décision d'accorder la licence appartient au Ministre ayant la propriété industrielle dans ses attributions; celui-ci ne peut toutefois agir que sur requête des intéressés.

Si la licence est demandée pour des raisons d'intérêt public dans le domaine de la santé, elle ne peut être accordée qu'après avis du Ministre ayant la Santé publique dans ses attributions.

Il est à remarquer qu'une demande de licence obligatoire ne peut être introduite, en application du 1° de l'article 23, qu'après l'expiration d'un délai de trois ans à compter de la délivrance du brevet et que la licence ne peut être accordée dans ce cas si le breveté peut faire valoir des excuses légitimes. Ces conditions, qui répondent d'ailleurs aux exigences de l'équité, sont imposées par l'article 5, A, chiffre 4, de la Convention de Paris pour la Protection de la Propriété industrielle. L'introduction des demandes de licences basées sur des raisons d'intérêt public et l'octroi de pareilles licences (art. 23 2°) ne peuvent être soumises à de telles

voorwerp de geneeskunde aanbelangt en alleen het verlenen van een licentie voor de bevolking de poort zou openen tot een therapie. In dergelijk geval past het dat, door het verlenen van dwanglicenties, de derden door hun exploitatie deze van de octrooihouder zouden mogen aanvullen, door het voorwerp van een octrooi te fabriceren of in te voeren en aan de octrooihouder een passende vergoeding te verzekeren.

Ten slotte dient, bij het wijzigen van de bepalingen van artikel 23 van de wet op de uitvindings-octrooiën, het bestaan van de Economische Unies of -Gemeenschappen waarvan België deel uitmaakt of zou kunnen deel uitmaken, niet uit het oog verloren. Het is niet onmogelijk dat, ten minste wat betreft de uitvindingen waarmee geen bijzonder openbaar belang is verbonden, eenieder der Staten welke deze Unie of Gemeenschap uitmaken, er binnen een zekere tijdsperiode toe komt te oordelen dat de uitvinding voldoende in werking is gesteld zodra zij op een wezenlijke en doorlopende wijze niet slechts meer binnen zijn grondgebied, maar binnen het grondgebied van de Unie of de Gemeenschap wordt geëxploiteerd.

* *

Het nieuw artikel 23 beantwoordt aan deze verschillende bekommernissen. De bepaling onder 1° heeft betrekking op de uitvindingen waarvan de exploitatie geen bijzonder openbaar belang heeft, terwijl de bepaling onder 2° de uitvindingen betreft waarvan de inwerkingstelling wel een dergelijk belang heeft.

Welke ook de reden weze waarom een aanvraag om dwanglicentie door een belanghebbende derde wordt ingediend, deze is slechts ontvankelijk indien de derde te voren de nodige voetstappen heeft verricht tot het bekomen van een gewone licentie van de octrooihouder en indien deze voetstappen niet tot een resultaat hebben geleid.

De beslissing van dwanglicentie te verlenen behoort aan de Minister die de Nijverheidseigendom onder zijn bevoegdheid heeft; deze kan evenwel slechts handelen op aanvraag van de belanghebbenden.

Wanneer de licentie wordt aangevraagd om redenen van openbaar belang op het gebied van de gezondheid, mag zij slechts worden verleend na advies van de Minister die de Volksgezondheid onder zijn bevoegdheid heeft.

Er dient opgemerkt dat een aanvraag om dwanglicentie slechts mag worden ingediend bij toepassing van artikel 23, onder 1°, na het verstrijken van een termijn van drie jaar te rekenen vanaf de toekenning van het octrooi, en dat de licentie in dit geval niet mag worden verleend indien de octrooihouder zich door wettige redenen kan rechtvaardigen. Deze voorwaarden, die trouwens aan de eisen van de billijkheid beantwoorden, worden opgelegd door artikel 5, A, cijfer 4, van het Verdrag van Parijs tot bescherming van de Nijverheidseigendom. De indiening van aanvragen om licenties, welke op redenen van openbaar belang geba-

conditions; au surplus, les dites dispositions de la Convention de Paris ne leur sont pas applicables. Il est à noter enfin que la dérogation établie par l'article 23 en son dernier alinéa, à la règle de l'exploitation en Belgique, est soumise par cette disposition à la condition que la réciprocité soit accordée dans le pays considéré aux titulaires de brevets belges. La réciprocité exigée est la réciprocité de fait et le gouvernement a le pouvoir d'apprécier l'existence d'une telle réciprocité.

* * *

Afin d'éviter des demandes abusives de licences obligatoires, l'article 23bis impose aux requérants la justification du caractère sérieux de leur demande par la preuve de leurs possibilités de fabrication dans le pays.

L'intérêt public requérant souvent une action rapide, la fabrication dans le pays (même dans son acception assouplie exposée plus haut) peut ne pas être exigée de celui qui demande une licence au titre de l'article 23, 2°, à condition qu'il fournisse la preuve de ses possibilités d'importation.

* * *

L'article 23ter prescrit la convocation des intéressés, à savoir le demandeur de licence et le breveté ou leurs mandataires. Ce préliminaire a pour but de susciter un accord amiable, conforme au but de la loi et à l'intérêt public, entre les parties en présence.

Si cet accord n'est pas atteint et qu'un délai d'un mois au moins s'est écoulé depuis la convocation des parties, le Ministre compétent, par arrêté motivé, imposera la licence au breveté.

Dans le cas de défaut d'exploitation n'offrant aucun intérêt public spécial, cette décision n'aura pas d'autre portée. Dans le cas de licences imposées par l'intérêt, elle pourra déterminer des conditions d'exploitation de l'invention conformes à cet intérêt. Par exemple, elle pourra indiquer les quantités et les prix des produits à mettre sur le marché. Dans le cas particulier des inventions relatives à l'art de guérir et notamment des produits pharmaceutiques, elle pourra fixer les conditions de préparation, de conditionnement et de vente conformes à l'intérêt de la population.

La décision susdite ne règlera pas les obligations réciproques (aide technique, redevances, etc.) du breveté et du bénéficiaire de la licence, lesquelles seront normalement fixées contractuellement par les intéressés. Toutefois, s'ils ne peuvent aboutir à un accord, le Ministre compétent pourra, un mois au

seerd zijn en het verlenen van dergelijke licenties (art. 23, onder 2°) mogen aan dergelijke voorwaarden niet worden onderworpen; wat meer is, hogergenoemde bepalingen van het Verdrag van Parijs zijn hierop niet van toepassing. Op te merken valt ten slotte, dat de door artikel 23, laatste lid ingestelde uitzondering op de bepaling inzake de exploitatie in België door deze bepaling onderworpen wordt aan de voorwaarde dat in het betrokken land aan de Belgische octrooihouders wederkerigheid wordt toegestaan. Deze wederkerigheid moet 'n daadwerkelijk wederkerigheid zijn en de Regering heeft macht te oordelen over het bestaan van 'n dergelijke wederkerigheid.

* * *

Ten einde wederrechtelijke aanvragen van dwanglicenties te vermijden, legt artikel 23 bis aan de aanvragers de verplichting op het ernstig karakter van hun aanvraag te rechtvaardigen, door het bewijs te leveren van hun mogelijkheid tot fabricage in het land.

Aangezien het openbaar belang dikwijls een snelle tussenkomst vereist, kan het voorkomen dat een fabricage in het land (zelfs in haar soepelere betekenis zoals hierboven uiteengezet) niet wordt geëist van diegene welke een licentie op basis van artikel 23, onder 2° aanvraagt, op voorwaarde dat hij het bewijs van zijn mogelijkheden om in te voeren, levert.

* * *

Artikel 23ter schrijft de oproeping voor van de belanghebbenden, zijnde de aanvrager om licentie en de octrooihouder of hun gemachtigden. Dit vooraan gaand onderzoek heeft tot doel tussen de elkaar bestrijdende partijen een minnelijke schikking uit te lokken, die tevens met het doel der wet en het openbaar belang overeenstemt.

Ingeval geen akkoord kan worden bereikt en er ten minste een maand is verlopen sinds de oproeping der partijen, legt de bevoegde Minister door gemotiveerd besluit de licentie aan de octrooihouder op.

In het geval van gebrek van exploitatie dat geen speciaal openbaar belang biedt, heeft deze beslissing geen andere draagwijdte. In het geval van een door het openbaar belang vereiste licentie, kan zij de voorwaarden van exploitatie van de uitvinding in overeenstemming met dit belang vaststellen. Zij kan bv. de hoeveelheden en de prijzen van de op de markt te brengen producten aanduiden. In het bijzonder geval van uitvindingen met betrekking tot de geneeskunde en ondermeer van de pharmaceutische producten, kan zij de voorwaarden van bereiding, verpakking en verkoop in overeenstemming met het belang van de bevolking vaststellen.

Hogergenoemde beslissing regelt niet de wederzijdse verplichtingen (technische bijstand, « royalties », enz.) van de octrooihouder en van de begunstigde van de licentie, dewelke normaal bij kontrakt door de belanghebbenden worden vastgesteld. Indien zij evenwel tot geen akkoord komen, kan de

plus tôt à compter de la décision imposant la licence, fixer d'autorité ces obligations réciproques.

Si le breveté n'a pas répondu à la première convocation et ne s'est pas manifesté après la décision initiale, il va de soi que le Ministre compétent fixera également les obligations des parties, le défaut d'accord étant établi.

La révision de la décision fixant les obligations réciproques des parties pourra être demandée par chacune d'elles au Ministre compétent. La décision fixant les conditions d'exploitation peut être révisée soit d'office, soit à la demande de tout intéressé. Dans les deux cas, la révision ne sera possible que s'il y a des éléments nouveaux.

En ce qui concerne la révision des conditions d'exploitation, l'élément nouveau doit évidemment avoir trait aux exigences de l'intérêt public.

Si la licence est demandée dans l'intérêt de la santé publique, toutes les décisions qu'elle implique sont prises après avis du Ministre ayant la Santé publique dans ses attributions.

* *

Si le breveté méconnaît ses obligations à l'égard du licencié, la déchéance du brevet peut être prononcée. Lorsque la licence a été accordée en application de l'article 23, 1°, cette déchéance n'interviendra que deux ans au moins après la concession obligatoire d'une première licence, conformément à l'article 5, paragraphe A, 4, de la Convention de Paris.

Si le bénéficiaire de la licence n'exploite pas le brevet dans le respect des engagements qu'il a pris, en application de l'article 23bis, des conditions fixées par la décision ministérielle ou de ses obligations, contractuelles ou fixées d'autorité par le Ministre compétent, à l'égard du breveté, la licence peut lui être retirée.

Ces sanctions sont définies par l'article 23quater.

* *

L'article 23quinquies permet aux parties intéressées de contester leurs obligations, si elles ont été déterminées par le Ministre compétent, en exerçant un recours devant les tribunaux de première instance. Bien entendu, cette disposition n'exclut pas l'application des autres règles de compétence et de procédure fixées par la loi du 25 mars 1876 et le Code de procédure civile et notamment l'application des articles 16 et 17 de ladite loi et des articles 443 et suivants dudit code.

bevoegde Minister, ten vroegste één maand te rekenen vanaf de beslissing waarbij de licentie wordt opgelegd, bij overheidsmaatregel deze wederzijdse verplichtingen vaststellen.

Wanneer de octrooihouder de eerste oproeping niet heeft beantwoord en niet gereageerd heeft na de eerste beslissing, spreekt het vanzelf dat de bevoegde Minister eveneens de verplichtingen der partijen mag vaststellen, aangezien het ontbreken van een akkoord duidelijk bewezen is.

De herziening van de beslissing waarbij de wederzijdse verplichtingen werden vastgesteld kan door elke partij aan de bevoegde Minister worden aangevraagd. De beslissing waarbij de voorwaarden tot exploitatie werden bepaald kan herzien worden hetzij van ambtswege hetzij op aanvraag van elke belanghebbende. In beide gevallen is de herziening slechts mogelijk op basis van nieuwe elementen.

Wat de herziening van de exploitatievoorwaarden betreft moet het nieuw element vanzelfsprekend betrekking hebben op de eisen van algemeen belang.

Wanneer de licentie in het belang der volksgezondheid wordt gevraagd, worden al de beslissingen in dit verband genomen, na advies van de Minister die de Volksgezondheid binnen zijn bevoegdheid heeft.

* *

Wanneer de octrooihouder zijn verplichtingen tegenover de licentiehouder niet nakomt, mag het verval van het octrooi worden uitgesproken. Wanneer de licentie bij toepassing van artikel 23, onder 1° werd toegekend, mag dit verval slechts worden uitgesproken ten minste twee jaren na de verplichte toekenning van een eerste licentie, dit in overeenstemming met artikel 5, paragraaf A, 4, van het Verdrag van Parijs.

Wanneer de begunstigde van de licentie bij de exploitatie van het octrooi de door hem, bij toepassing van artikel 23bis, aangegane verbintenissen niet naleeft, of de bij ministeriële beslissing vastgestelde voorwaarden niet onderhoudt, of zijn verplichtingen ten opzichte van de octrooihouder, hetzij van contractuele aard, hetzij door de bevoegde Minister bij overheidsmaatregel vastgesteld, niet naleeft, mag de licentie hem worden ontnomen.

Deze sancties worden bij artikel 23quater bepaald.

* *

Artikel 23quinquies laat de belanghebbende partijen toe hun verplichtingen te betwisten, wanneer deze door de bevoegde Minister werden vastgesteld, door beroep aan te tekenen voor de rechtbanken van eerste aanleg. Het is wel te verstaan dat deze bepaling de toepassing niet uitsluit van de andere bepalingen op de bevoegdheid en de rechtsvordering vastgesteld bij de wet van 25 maart 1876 en het wetboek van Burgerlijke rechtsvordering en inzonderheid van de artikelen 16 en 17 van voormelde wet en van de artikelen 443 en volgende van gezegd wetboek.

Ce recours ne peut porter sur la décision imposant la licence et fixant, éventuellement, les conditions d'exploitation imposées par l'intérêt public. L'appréciation des motifs d'opportunité qui fondent cette décision relève, en effet, normalement du pouvoir exécutif.

Etant donné les intérêts économiques que la loi tend à satisfaire, le recours ne suspend pas le droit d'exploitation du licencié. En attendant que la décision ministérielle fixant les obligations réciproques des parties soit éventuellement modifiée par les tribunaux, ces obligations restent réglées par ladite décision. La décision judiciaire n'aura d'effet que pour l'avenir.

* * *

Le présent projet de loi permettra une refonte du régime des limitations apportées au droit exclusif des brevetés répondant aux exigences des conventions internationales comme à celles de la vie économique du pays et de la santé publique.

Il est permis d'espérer qu'il aura pour effet une meilleure mise en œuvre de certains brevets exploités insuffisamment ou sans souci de l'intérêt public. Le patrimoine technique que constituent les brevets concédés par l'Etat sera ainsi plus efficacement utilisé.

Le Ministre des Affaires Economiques,

J. VAN DER SCHUEREN.

*Le Ministre de la Santé publique
et de la Famille,*

Dit beroep mag niet slaan op de beslissing waarbij de licentie wordt opgelegd en waarbij eventueel de exploitatievoorwaarden, welke door het openbaar belang worden opgelegd, worden vastgesteld. De appreciatie van de redenen van opportunité waarop deze beslissing steunt behoort immers tot de normale bevoegdheid van de uitvoerende macht.

Om wille van de economische belangen waaraan de wet tegemoet wenst te komen wordt het recht op exploitatie van de licentiehouders niet geschorst door het beroep. In afwachting dat de Ministeriële beslissing, waarbij de wederkerige verplichtingen van de partijen worden vastgesteld, eventueel door de rechtbanken zou gewijzigd worden, blijven deze verplichtingen geregeld door genoemde beslissing. De gerechtelijke beslissing heeft enkel gevolgen voor de toekomst.

* * *

Dit wetsontwerp laat een hervorming toe van de beperkingen van het uitsluitend recht der octrooihouders, hervorming die zowel aan de eisen der internationale overeenkomsten als aan deze van 's Lands Economie en van de Volksgezondheid beantwoorden.

Men mag hopen dat dit ontwerp een betere inwerkingstelling van zekere octrooien, welke onvoldoende of zonder rekening te houden met het openbaar belang, werden geëxploiteerd, voor gevolg zal hebben. Het technisch patrimonium dat de door de Staat toegekende octrooien uitmaken, zal aldus op een doelmatiger manier worden aangewend.

De Minister van Economische Zaken,

*De Minister van Volksgezondheid
en van het Gezin,*

P. MEYERS.

**Projet de loi modifiant l'article 23 de la loi
du 24 mai 1854 sur les brevets d'invention.**

BAUDOUIN,

ROI DES BELGES.

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires économiques et de Notre Ministre de la Santé publique et de la Famille,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires économiques et Notre Ministre de la Santé publique et de la Famille sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE UNIQUE.

L'article 23 de la loi du 24 mai 1854 sur les brevets d'invention, modifié par la loi du 3 août 1924, est remplacé par les dispositions suivantes :

Article 23. — Le Ministre ayant la propriété industrielle dans ses attributions accorde, sur requête, une licence d'exploitation au tiers qui n'a pu l'obtenir du breveté :

1° lorsque l'objet du brevet n'est pas exploité par une fabrication sérieuse et continue en Belgique, pour autant qu'un délai de trois années se soit écoulé depuis la délivrance du brevet et que le breveté ne puisse justifier d'excuses légitimes; pourra être considérée comme exploitation suffisante, si le brevet a trait à une machine destinée à assurer la fabrication de produits, l'emploi de la machine en Belgique de manière à assurer une fabrication sérieuse et continue;

2° lorsque l'intérêt public l'exige, notamment lorsque les besoins normaux du pays en produits indispensables ne sont pas satisfaits ou lorsque l'objet du brevet intéresse l'art de guérir et que, de l'avis du Ministre ayant la santé publique dans ses attributions, l'octroi de la licence est indispensable au développement d'une thérapeutique à laquelle il est opportun que la population ait plus largement accès.

Pour l'application de la disposition figurant sous le 1° du présent article, l'exploitation sur le territoire d'un Etat étranger est assimilée à l'exploitation sur le territoire belge, si cet Etat et la Belgique font partie d'une même Union ou Communauté économique et si la réciprocité est accordée par ledit Etat.

**Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 der
wet van 24 mei 1854 op de uitvindings-
octrooien.**

BOUDEWIJN,

KONING DER BELGEN.

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.

Op de voordracht van Onze Minister van Economische Zaken en van Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin worden belast in Onze naam bij de Wetgevende kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

ENIG ARTIKEL.

Artikel 23 van de wet van 24 mei 1854 op de uitvindingsoctrooien, gewijzigd door de wet van 3 augustus 1924, wordt door de volgende bepalingen vervangen :

Artikel 23. — De Minister tot wiens bevoegdheid de nijverheidseigendom behoort, verleent op aanvraag een licentie tot exploitatie aan de derde die deze niet heeft kunnen verkrijgen van de octrooihouder :

1° indien het voorwerp van het octrooi in België niet door een wezenlijke en doorlopende fabricage wordt geëxploiteerd, voorzover een termijn van drie jaren sinds de toekenning van het octrooi is verstreken en de octrooihouder zich niet door geldige redenen kan rechtvaardigen; indien het octrooi betrekking heeft op een machine bestemd om de fabricage van producten te verzekeren, zal het gebruik in België van deze machine, zodat hierdoor een wezenlijke en doorlopende fabricage wordt verzekerd, als voldoende exploitatie kunnen worden aanzien.

2° indien het openbaar belang zulks eist en inzonderheid wanneer in de normale behoeften van het land aan onmisbare producten niet kan worden voorzien of indien het voorwerp van het octrooi de geneeskunde aanbelangt en volgens het advies van de Minister tot wiens bevoegdheid de Volksgezondheid behoort, de verlening van de licentie onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van een therapie waartoe het passend is dat de bevolking ruimer toegang zou hebben.

Voor de toepassing van de bepalingen onder 1° van dit artikel wordt de exploitatie binnen het grondgebied van een vreemde Staat met de exploitatie binnen het Belgisch grondgebied gelijkgesteld, indien deze Staat en België van eenzelfde economische Unie of Gemeenschap deel uitmaken en indien het wederkerige door deze Staat wordt toegekend.

Article 23bis. — La licence n'est accordée au demandeur que s'il établit qu'il dispose des moyens d'entreprendre une fabrication sérieuse et continue dans le pays, telle que définie au primo du premier paragraphe de l'article 23, et s'engage à les mettre en œuvre.

Toutefois, dans les cas prévus à l'article 23, sous 2°, si l'intérêt public n'exige pas une fabrication dans le pays, il suffit que le demandeur établisse qu'il dispose des moyens d'importer l'objet du brevet et de satisfaire les besoins du pays, et s'engage à les mettre en œuvre.

Article 23ter. — Après avoir convoqué les parties intéressées et un mois au moins à compter du jour de cette convocation, le Ministre compétent accorde, par arrêté motivé, la licence demandée et, dans les cas prévus à l'article 23, sous 2°, fixe, si l'intérêt public l'exige, les conditions d'exploitation de l'objet du brevet par le licencié.

Un mois après cette décision et à défaut d'accord entre les parties, le Ministre détermine, par arrêté motivé, leurs obligations réciproques, en assurant notamment au licencié la possibilité d'exploiter l'invention et au breveté une juste rémunération.

Le Ministre compétent peut prononcer la révision :

- a) des obligations réciproques des parties, à la demande de chacune d'elles,
- b) des conditions d'exploitation, soit d'office, soit à la demande de tout intéressé.

Lorsque la licence est accordée en application de l'article 23, sous 2°, pour des raisons d'intérêt public dans le domaine de la santé, les décisions prévues aux paragraphes 1 et 2 du présent article et la décision de révision prévue en son paragraphe 3 sont prises sur avis du Ministre ayant la santé publique dans ses attributions.

Les décisions prévues au présent article sont notifiées aux parties intéressées dans les dix jours de leur date, par lettre recommandée à la poste.

Le Roi détermine les modalités des procédures prévues par le présent article.

Article 23quater. — La déchéance du brevet peut être prononcée par le Ministre compétent, à la demande du licencié, si le breveté ne respecte pas ses obligations à l'égard du licencié. Si la licence a été accordée en application de l'article 23, sous 1°, la déchéance ne peut devenir effective que deux ans à compter de l'octroi de la licence.

Le Ministre compétent peut retirer la licence si le licencié ne respecte pas les engagements qu'il a

Artikel 23bis. — De licentie wordt aan de aanvrager alleen dan verleend, wanneer hij bewijst dat hij over de middelen beschikt om een wezenlijke en doorlopende fabricage zoals bepaald bij artikel 23, eerste paragraaf primo hier te lande te beginnen en er zich toe verbindt deze in het werk te stellen.

In de gevallen echter van artikel 23, 2°, wanneer het openbaar belang geen fabricage in het land vereist, kan de aanvrager der licentie volstaan met het bewijs dat hij over de middelen beschikt om het geoctrooieerde voorwerp in te voeren en aan de noden van het land te voldoen, en met de verbintenis deze in het werk te stellen.

Artikel 23ter. — Na oproeping van de betrokken partijen en ten vroegste één maand na de datum daarvan verleent de bevoegde Minister bij een met redenen omkleed besluit de aangevraagde licentie en stelt hij, in de gevallen voorzien bij artikel 23, onder 2, indien het openbaar belang het vereist, de voorwaarden vast van de exploitatie van het voorwerp van het octrooi door de licentiehouder.

Een maand na deze beslissing en bij gebrek aan overeenkomst tussen de partijen, bepaalt de Minister hun wederzijdse verplichtingen bij met redenen omkleed besluit, waarbij hij erop toeziet dat de licentiehouder de mogelijkheid krijgt de uitvinding te exploiteren en de octrooihouder een passende vergoeding ontvangt.

De bevoegde Minister kan de herziening uitspreken :

- a) van de wederzijdse verplichtingen van de partijen op aanvraag van elk van hen,
- b) van de exploitatievoorwaarden, hetzij van ambtswege, hetzij op aanvraag van elke belanghebbende.

Wanneer de licentie bij toepassing van artikel 23, onder 2°, wegens het openbaar belang op het gebied van de gezondheid, wordt verleend, worden de in het eerste en tweede lid van dit artikel voorziene beslissingen alsmede de in het derde lid voorziene beslissing van herziening genomen op advies van de Minister tot wiens bevoegdheid de volksgezondheid behoort.

Van de in dit artikel voorziene beslissingen wordt binnen de tien dagen na de datum ervan aan de belanghebbende partijen bij een ter post aangetekend schrijven kennis gegeven.

De Koning stelt nadere regelen voor de bij dit artikel voorziene procedures.

Artikel 23quater. — Het octrooi kan door de bevoegde Minister, op aanvraag van de licentiehouder worden vervallen verklaard indien de octrooihouder zijn verplichtingen tegenover de licentiehouder niet nakomt. Wanneer de licentie ter uitvoering van artikel 23, onder 1°, werd verleend, kan het verval slechts uitwerking hebben twee jaren na de verlening der licentie.

De bevoegde Minister mag de licentie intrekken indien de licentiehouder de door hem ter uitvoering

pris en application de l'article 23*bis*, les conditions d'exploitation déterminées en application de l'article 23*ter*, premier et troisième alinéas, ou ses obligations à l'égard du breveté.

Lorsque la licence a été accordée en application de l'article 23, sous 2°, pour des raisons d'intérêt public dans le domaine de la santé, la déchéance du brevet et le retrait de la licence sont prononcés sur avis du Ministre ayant la santé publique dans ses attributions.

Article 23quinquies. — La décision prévue à l'article 23*ter*, deuxième alinéa, et sa révision peuvent faire l'objet d'un recours devant les tribunaux de première instance.

Ce recours doit être exercé dans les trente jours à compter de la notification de la décision attaquée.

Le droit du licencié à l'exploitation de l'objet du brevet n'est pas suspendu par l'exercice du recours. La sentence n'a pas d'effet rétroactif.

Donné à Bruxelles, le 11 juillet 1960.

van artikel 23*bis* aangegane verbintenissen, de ter uitvoering van artikel 23*ter*, eerste en derde lid, vastgestelde exploitatievoorwaarden, of zijn verplichtingen tegenover de octrooihouder niet nakomt.

Wanneer de licentie ter uitvoering van artikel 23, onder 2°, om redenen van openbaar belang op het gebied der gezondheid werd verleend, wordt het verval van het octrooi en de intrekking van de licentie uitgesproken op advies van de Minister tot wiens bevoegdheid de volksgezondheid behoort.

Artikel 23quinquies. — Tegen de bij artikel 23*ter*, tweede lid, voorziene beslissing en tegen de herziening daarvan, staat beroep open bij de rechtbanken van eerste aanleg.

Dit beroep moet worden ingesteld binnen dertig dagen na de kennisgeving van de aangevallen beslissing.

Het recht van de licentiehouder om het voorwerp van het octrooi te exploiteren wordt door het instellen van het beroep niet geschorst. De uitspraak heeft geen terugwerkende kracht.

Gegeven te Brussel, de 11 juli 1960.

BAUDOUIN.

Par le Roi :

Le Ministre des Affaires économiques,

Van Koningswege :

De Minister van Economische Zaken,

J. VAN DER SCHUEREN.

Le Ministre de la Santé publique et de la Famille, | De Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

P. MEYERS.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT.

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires Économiques, le 18 mars 1960, d'une demande d'avis sur un projet de loi « modifiant l'article 23 de la loi du 24 mai 1854 sur les brevets d'invention », a donné le 12 avril 1960 l'avis suivant :

Le projet a pour objet de modifier l'article 23 de la loi du 24 mai 1854 sur les brevets d'invention pour le mettre en harmonie avec la convention internationale d'union de Paris du 20 mars 1883, révisée à Londres et approuvée par la loi du 2 juin 1939.

La loi de 1854 sanctionne de la déchéance l'inexploitation d'un brevet, alors que la convention ne permet d'appliquer cette sanction que si l'inexploitation a déjà été frappée d'une sanction moins sévère, la « licence obligatoire ». Celle-ci ne peut être accordée que si le breveté ne justifie pas d'excuses légitimes.

Le projet de loi organise la délivrance au tiers qui en fait la demande d'une licence « obligatoire » qui lui donnera le droit d'exploiter le brevet sans le consentement de son titulaire. Le projet se borne à organiser la délivrance de la licence. Il ne précise pas si la licence sera exclusive ou non. Il ne règle pas l'étendue des droits que confère la licence au licencié. Les obligations réciproques des parties seront fixées provisoirement par le Ministre des Affaires Économiques. Si les parties ne s'y rallient pas, elles disposent d'un recours devant les tribunaux.

Le Conseil d'Etat a déjà été saisi antérieurement d'une demande d'avis sur un projet de loi poursuivant le même objet, encore que présentant des différences sensibles, notamment en ce qui concerne la délivrance des licences lorsque l'intérêt public est en jeu.

Il a été tenu compte de la majeure partie des observations du Conseil d'Etat.

Le projet n'appelle plus que les observations suivantes.

L'exposé des motifs note :

« Il y a lieu d'assouplir également la notion de « exploitation par fabrication », en ce sens qu'il n'est pas nécessaire d'exiger du breveté que l'objet même du brevet soit exploité par fabrication sur le territoire du Royaume; il suffit que la mise en œuvre du brevet aboutisse à une fabrication dans le pays, ce qui n'exclut pas la possibilité d'importer l'objet du brevet, notamment lorsqu'il s'agit d'une machine construite à l'étranger mais destinée à assurer une production en Belgique. »

Le texte de l'article 23, alinéa 1er, 1°, ne traduit pas cette idée.

Il permet d'accorder la licence « lorsque l'objet du brevet n'est pas exploité par une fabrication sérieuse et continue en Belgique... ». Il exige donc que le brevet soit exploité par une fabrication sur le territoire du Royaume et ne se borne pas à exiger, lorsque l'objet du brevet est un organe ou une machine, que le produit ou résultat obtenus à l'aide de l'organe ou de la machine le soit en Belgique. Il exige également que l'organe ou la machine soit fabriqué en Belgique. Il conviendrait donc d'apporter à l'alinéa 1er, 1°, le tempérament annoncé par l'exposé des motifs.

Le même tempérament semble devoir être apporté également à l'article 23bis, alinéa 1er, où l'on exige du demandeur de licence qu'il dispose des moyens d'entreprendre une fabrication sérieuse et continue dans le pays et qu'il s'engage à les mettre en œuvre. Dans le cas d'un brevet pris pour une machine ou un organe, il pourrait suffire que le demandeur de licence s'engage à utiliser cette machine en Belgique sans devoir l'y fabriquer.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 18e maart 1960 door de Minister van Economische Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van artikel 23 der wet van 24 mei 1854 op de uitvindingsoctrooien », heeft de 12^e april 1960 het volgend advies gegeven :

Het ontwerp wijzigt artikel 23 van de wet van 24 mei 1854 betreffende de octrooien van uitvinding om het in overeenstemming te brengen met het unieoverdrag van Parijs van 20 maart 1883, dat te Londen herzien en bij de wet van 2 juni 1939 goedgekeurd is.

De wet van 1854 bepaalt dat een octrooi dat niet wordt toegepast, vervalt, maar volgens het unieoverdrag mag de niet-exploitatie eerst met verval worden gestraft nadat een minder strenge straf is opgelegd, met name de « dwanglicentie ». Deze mag alleen worden verleend indien de octrooihouder zich niet door geldige redenen kan rechtvaardigen.

Het ontwerp bepaalt hoe aan een derde, op zijn verzoek, een « dwanglicentie » wordt verleend, waardoor hij het recht verkrijgt het octrooi zonder de toestemming van de octrooihouder te exploiteren. Het ontwerp regelt alleen het verlenen van de licentie. Het zegt niet of de licentie al dan niet bij uitsluiting wordt verleend. Het bepaalt evenmin de omvang van de rechten welke de licentie aan de licentiehouder verleent. De Minister van Economische Zaken zal de wederzijdse verplichtingen van partijen voorlopig vaststellen. Stemmen partijen hiermede niet in, dan kunnen zij bij de rechtbanken in beroep gaan.

Aan de Raad van State is reeds vroeger een wetsontwerp voorgelegd, dat hetzelfde onderwerp had maar toch opvallende verschillen vertoonde, namelijk wat het verlenen van licenties betreft wanneer het algemeen belang ermede gemoeid is.

Met het merendeel van 's Raads opmerkingen is rekening gehouden.

Bij het ontwerp blijven nog alleen de volgende opmerkingen te maken.

De memorie van toelichting zegt :

« Het begrip van « exploitatie door fabricage » dient eveneens versoepeld te worden in die zin dat het niet noodzakelijk is van de octrooihouder te eisen dat het voorwerp zelf van het octrooi door fabricage binnen het grondgebied van het koninkrijk zou worden geëxploiteerd; het volstaat dat de inwerkingstelling van een octrooi tot een fabricage in het land leidt, waardoor de mogelijkheid om het voorwerp van het octrooi in te voeren niet wordt uitgesloten, onder meer wanneer het gaat om een machine die in het buitenland werd vervaardigd maar die bestemd is om een productie in België te verzekeren. »

In artikel 23, eerste lid, 1°, komt deze gedachte niet tot uiting.

Krachtens dit artikel kan de licentie worden verleend « indien het geoctrooieerd voorwerp in België niet door een wezenlijke en doorlopende fabricage wordt geëxploiteerd... ». Het eist dus dat het octrooi door fabricage op Belgisch grondgebied wordt geëxploiteerd, en niet alleen dat, wanneer het voorwerp van het octrooi een werktuig of een machine is, het met behulp daarvan verkregen produkt of resultaat in België wordt verkregen. Het eist ook dat het werktuig of de machine in België wordt vervaardigd. De bepaling van het eerste lid, 1°, dient dus te worden verzacht, zoals de memorie van toelichting aankondigt.

Dit lijkt ook nodig in artikel 23bis, eerste lid, waar van de aanvrager van de licentie wordt geëist, dat hij over de middelen beschikt om een wezenlijke en doorlopende fabricage hier te lande te beginnen, en zich ertoe verbindt deze middelen in het werk te stellen. Is octrooi genomen op een machine of een werktuig, dan zou kunnen worden volstaan met een verbintenis van de aanvrager van de licentie om die machine in België te gebruiken zonder dat hij ze daarom hier te lande hoeft te vervaardigen.

A l'article 23, alinéa 1er, 1°, la version française porte : « lorsque l'objet du brevet », tandis que le texte néerlandais emploie les mots : « het geotrooieerd voorwerp ».

Comme le brevet ne porte pas nécessairement sur un produit, mais peut également concerner un procédé ou un organe, il serait préférable d'adopter dans la version néerlandaise un texte semblable à celui de la version française. Dans la version néerlandaise du même alinéa 1er, 1°, au lieu de « en de octrooihouder zich niet door wettige redenen kan rechtvaardigen » on écrira « ... door geldige redenen... », en employant ainsi les termes du texte néerlandais du Traité d'union publié au *Moniteur belge* après la loi d'approbation du 2 juin 1939.

Aux termes de l'article 23, alinéa 1er, 2°, un tiers peut obtenir une licence nonobstant la fabrication sérieuse et continue en Belgique de l'objet du brevet, « lorsque l'intérêt public l'exige et notamment lorsque l'objet du brevet intéresse l'art de guérir... et que... l'octroi de la licence est indispensable au développement d'une thérapeutique à laquelle il est opportun que la population ait plus largement accès ».

Ce texte donne l'impression que l'intérêt public ne sera en cause que lorsque le ravitaillement du pays en produits pharmaceutiques sera compromis, alors que dans l'intention du Gouvernement, l'intérêt public est également en jeu lorsque les besoins normaux du pays en produits indispensables ne sont pas satisfaits. Le cas des brevets qui intéressent l'art de guérir n'est qu'un cas particulier.

Si le projet doit en faire explicitement mention parce qu'il associe le Ministre de la Santé Publique et de la Famille à l'application de la loi, ce serait une erreur d'omettre le cas plus général où les besoins normaux du pays ne seront pas satisfaits.

Le Conseil d'Etat propose de dire :

« Lorsque l'intérêt public l'exige, notamment lorsque les besoins normaux du pays en produits indispensables ne sont pas satisfaits ou lorsque l'objet du brevet intéresse l'art de guérir et que, ... ».

Le deuxième alinéa de l'article 23 assimile l'exploitation sur le territoire d'un Etat étranger qui fait partie d'une même Union économique que la Belgique à l'exploitation sur le territoire belge, si la réciprocité est accordée par cet Etat. Il résulte des explications données par le fonctionnaire délégué, d'une part, que la réciprocité ne doit pas être stipulée par traité, et, d'autre part, que le Gouvernement entend garder le pouvoir d'apprécier si la réciprocité stipulée par un texte législatif d'un pays étranger est effectivement accordée. Ces précisions devraient figurer dans l'exposé des motifs.

Aux termes de l'alinéa 3 de l'article 23ter, « la révision des obligations réciproques des parties peut être prononcée à tout moment par le Ministre compétent à la demande de chacune d'elles ».

L'exposé des motifs précise que la révision ne peut porter « sur la décision imposant la licence et fixant, éventuellement, les conditions d'exploitation imposées par l'intérêt public ». Ce texte refuse au Ministre compétent le pouvoir de reviser les conditions d'exploitation imposées au licencié dans l'intérêt public. Il va de soi qu'on ne saurait revenir sur la décision accordant une licence d'exploitation. Les motifs qui s'opposent à cette révision n'empêcheraient cependant pas de donner au Ministre compétent le pouvoir de reviser les conditions d'exploitation imposées par l'intérêt public si les circonstances se modifient.

Dans la version française de l'article 23^{quater}, alinéa 1er, il faut lire : « ... deux ans à compter de l'octroi de la licence » à la place de « ... deux ans à compter de l'accord de la licence ».

Aux termes du deuxième alinéa de l'article 23^{quater}, le Ministre peut retirer la licence si le licencié ne respecte pas les conditions d'exploitation déterminées en application de l'article 23ter, premier et troisième alinéas.

Or, tandis que l'alinéa 1er de l'article 23ter concerne les conditions d'exploitation imposées au licencié par le Ministre, au cas où l'intérêt public a entraîné l'octroi d'une licence,

In artikel 23, eerste lid, 1°, zegt de Franse tekst « lorsque l'objet du brevet », de Nederlandse « het geotrooieerd voorwerp ».

Aangezien het octrooi niet noodzakelijk betrekking heeft op een produkt, maar ook op een procédé of op een werktuig kan slaan, ware het verkieslijk in de Nederlandse versie een tekst als die van de Franse te gebruiken. In de Nederlandse versie van hetzelfde eerste lid, 1°, leze men in plaats van « en de octrooihouder zich niet door wettige redenen kan rechtvaardigen » « ... door geldige redenen... », overeenkomstig de Nederlandse tekst van het unieoverdrag zoals die in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt na de goedkeuringswet van 2 juni 1939.

Luidens artikel 23, eerste lid, 2°, kan een derde een licentie verkrijgen ondanks de wezenlijke en doorlopende fabricage van het voorwerp van het octrooi in België, « indien het openbaar belang zulks eist en onder meer indien het voorwerp van het octrooi de geneeskunst aanbelangt en ... de verlening van de licentie onontbeerlijk is voor de ontwikkeling van een therapie waartoe het passend is dat de bevolking ruimer toegang zou hebben ».

Deze tekst wekt de indruk, dat het algemeen belang alleen in het geding is wanneer 's lands bevoorrading in farmaceutische produkten gevaar loopt, terwijl het volgens de Regering ook op het spel staat wanneer niet in 's lands normale behoeften aan onmisbare produkten is voorzien. Octrooien betreffende de geneeskunst vormen maar een bijzonder geval.

Moet het ontwerp dit geval uitdrukkelijk vermelden omdat het de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin bij de toepassing van de wet betreft, het ware een vergissing niet te spreken over het meer algemene geval dat in 's lands normale behoeften niet zal kunnen worden voorzien.

Voorgesteld wordt, de tekst als volgt te lezen :

« Indien het algemeen belang het eist, inzonderheid wanneer in 's lands normale behoeften aan onmisbare produkten niet kan worden voorzien, of indien het voorwerp van het octrooi de geneeskunst betreft en, ... ».

Het tweede lid van artikel 23 stelt de exploitatie binnen het grondgebied van een vreemde Staat, die van eenzelfde Economische Unie deel uitmaakt als België, gelijk met exploitatie binnen het Belgisch grondgebied, « indien het wederkerige door deze Staat wordt toegekend ». Uit de uitleg van de gemachtigde ambtenaar blijkt enerzijds dat de wederkerigheid niet bij verdrag moet bedongen zijn, anderzijds dat de Regering bevoegd wil blijven om te oordelen of de door een wettekst van een vreemd land bepaalde wederkerigheid werkelijk is toegestaan. Dit zou in de memorie van toelichting moeten worden gezegd.

Luidens het derde lid van artikel 23ter « kan herziening van de wederzijdse verplichtingen der partijen op elk ogenblik door de bevoegde Minister op aanvraag van elk van beiden worden uitgesproken ».

De memorie van toelichting verklaart, dat herziening geen invloed heeft « op de beslissing, waarbij de licentie wordt opgelegd en waarbij eventueel de exploitatievoorwaarden, vereist door het openbaar belang, worden vastgelegd ». Deze tekst ontzegt de bevoegde Minister de macht om de in het algemeen belang aan de licentiehouder opgelegde exploitatievoorwaarden te herzien. Het spreekt vanzelf dat op de beslissing waarbij een licentie tot exploitatie wordt verleend, niet kan worden teruggekomen. De redenen die zich tegen zodanige herziening verzetten, verhinderen echter niet dat aan de bevoegde Minister de macht wordt verleend om de door het algemeen belang opgelegde exploitatievoorwaarden te herzien als de omstandigheden anders worden.

In de Franse tekst van artikel 23^{quater}, eerste lid, leze men « ... deux ans à compter de l'octroi de la licence » in plaats van « ... deux ans à compter de l'accord de la licence ».

Luidens het tweede lid van artikel 23^{quater} mag de Minister de licentie intrekken indien de licentiehouder de ter uitvoering van artikel 23ter, eerste en derde lid, vastgestelde exploitatievoorwaarden niet nakomt.

Terwijl echter het eerste lid van artikel 23ter betrekking heeft op de exploitatievoorwaarden welke de Minister de licentiehouder oplegt, ingeval het algemeen belang tot het verlenen

le troisième alinéa de l'article 23ter est tout à fait étranger à cet objet. Il concerne la révision des obligations réciproques des parties.

L'article 23quater, alinéa 2, s'occupe déjà dans une autre phrase de la sanction de la violation par le licencié des obligations qu'il a vis-à-vis du breveté.

Il faudrait donc supprimer le renvoi au troisième alinéa de l'article 23ter, à moins que le Gouvernement estime devoir compléter les dispositions de cet alinéa en étendant la révision qu'il prévoit aux obligations imposées par le Ministre (voir l'observation ci-dessus).

L'article 23quinquies prévoit que peut faire l'objet d'un recours devant le tribunal de première instance la décision du Ministre prévue à l'article 23ter, alinéa 2, c'est-à-dire la décision par laquelle le Ministre détermine, à défaut d'accord entre les parties, leurs obligations réciproques. La décision du Ministre revisant les obligations réciproques peut également faire l'objet d'un recours.

Le projet ne précise pas si c'est l'Etat ou si c'est celui des intéressés qui n'intente pas le recours qui sera la partie défenderesse. Dans l'intention du Gouvernement le défendeur sera l'Etat. En pareil cas, il faudra évidemment que celui des intéressés qui n'a pas intenté le recours soit mis en cause.

Aux termes de l'article 23quinquies, alinéa 3, le droit du licencié à l'exploitation n'est pas suspendu par l'exercice du recours. En résulte-t-il, a contrario, que le recours suspend les obligations réciproques des parties? Il résulte des déclarations du fonctionnaire compétent que l'intervention du Ministre dans la fixation des obligations réciproques est prévue pour permettre la mise en œuvre rapide du brevet par le licencié. La décision du Ministre doit donc être appliquée et n'est pas suspendue par le recours. Par exemple, le breveté devra prêter son aide technique et le licencié payer les redevances.

Mais les conditions fixées par le Ministre n'ont qu'un caractère provisoire. Les conditions fixées par le tribunal prendront leur place *ab initio* et rétroagiront jusqu'au jour de la décision ministérielle.

Il résulte également des déclarations du fonctionnaire compétent que le caractère exclusif ou non exclusif de la licence résultera de la décision du Ministre accordant la licence. Ce ne sera donc pas la décision du Ministre déterminant les obligations réciproques des parties qui fixera ce point. Le caractère exclusif ou non exclusif ne sera donc pas susceptible d'être modifié par les tribunaux.

La durée de la licence résultera implicitement ou explicitement de la décision du Ministre accordant la licence. Elle ne sera pas non plus susceptible d'être modifiée par les tribunaux lorsqu'ils seront appelés à fixer les obligations réciproques du breveté et du licencié.

Quant au dernier alinéa de l'article 23quinquies, qui déclare ne pas exclure l'application des articles 16 et 17 de la loi du 25 mars 1876 sur la compétence et des articles 443 et suivants du Code de procédure civile, on n'en voit pas la nécessité.

La Chambre était composée de :

MM. A. VRANCKX, conseiller d'Etat, président; G. VAN BUNNEN et K. MEES, conseillers d'Etat; G. VAN HECKE et R. de RYKE, assesseurs de la section de législation; Mme J. DE KOSTER, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. A. VRANCKX.

Le rapport a été présenté par M. P. MAROY, auditeur.

Le Greffier. — De Griffier,

(s.)
(get.) J. DE KOSTER.

Pour expédition délivrée au Ministre des Affaires Economiques.

Le 10 mai 1960.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

R. DECKMYN.

van een licentie heeft geleid, houdt het derde lid van artikel 23ter hiermede hoegenaamd geen verband. Het handelt over de herziening van de wederzijdse verplichtingen van partijen.

Artikel 23quater, tweede lid, handelt reeds in een andere volzin over de straf voor de licentiehouders die zijn verplichtingen tegenover de octrooihouder schendt.

De verwijzing naar het derde lid van artikel 23ter moet dus vervallen, tenzij de Regering oordeelt dat de bepalingen daarvan moeten worden aangevuld in die zin, dat de daarin bedoelde herziening ook voor de door de Minister opgelegde verplichtingen geldt (zie de hiervoren gemaakte opmerking).

Artikel 23quinquies bepaalt, dat tegen de in artikel 23ter, tweede lid, bedoelde beslissing, dit is de beslissing waarbij de Minister, bij gemis van overeenkomst tussen partijen, dezer wederzijdse verplichtingen bepaalt, beroep openstaat bij de rechtbanken van eerste aanleg. Ook tegen de beslissing van de Minister waarbij de wederzijdse verplichtingen worden herzien, is beroep mogelijk.

Het ontwerp zegt niet met zoveel woorden of de Staat dan wel die betrokkene die geen beroep instelt als verweerder optreedt. Volgens de Regering zal het de Staat zijn. Het hoeft geen betoog dat die betrokkene die geen beroep heeft ingesteld, in dat geval bij de zaak moet worden betrokken.

Luidens artikel 23quinquies, derde lid, wordt het recht van de licentiehouders om te exploiteren door het instellen van het beroep niet geschorst. Volgt hieruit a contrario dat het beroep de wederzijdse verplichtingen van partijen schorst? Volgens de bevoegde ambtenaar treedt de Minister bij de vaststelling van de wederzijdse verplichtingen op, opdat de licentiehouders het brevet spoedig kan exploiteren. De beslissing van de Minister moet dus worden toegepast en wordt door het beroep niet geschorst. Zo zal de octrooihouder bijvoorbeeld technische bijstand moeten verlenen en zal de licentiehouders de « royalties » moeten betalen.

Maar de door de Minister bepaalde voorwaarden zijn slechts voorlopig. De voorwaarden welke de rechtbank bepaalt, zullen daarvoor *ab initio* in de plaats treden en zullen tot de dag van de ministeriële beslissing terugwerken.

Volgens de bevoegde ambtenaar zal het al dan niet uitsluitend karakter van de licentie blijken uit de beslissing waarbij zij door de Minister wordt verleend. Dit zal dus niet worden vastgesteld door de beslissing waarbij de Minister de wederzijdse verplichtingen van partijen bepaalt. Het al dan niet uitsluitend karakter zal dan ook door de rechtbanken niet kunnen worden gewijzigd.

De duur van de licentie zal stilzwijgend of uitdrukkelijk blijken uit de beslissing waarbij de Minister de licentie verleent. Ook hierin zullen de rechtbanken geen wijziging kunnen brengen wanneer zij de wederzijdse verplichtingen van de octrooihouder en van de licentiehouders moeten vaststellen.

Van het laatste lid van artikel 23quinquies, dat de toepassing van de artikelen 16 en 17 van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid en van de artikelen 443 en volgende van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering onverminderd laat, kan de noodzaak niet worden ingezien.

De Kamer was samengesteld uit :

De heren A. VRANCKX, raadsheer van State, voorzitter; G. VAN BUNNEN en K. MEES, raadsheeren van State; G. VAN HECKE en R. de RYKE, bijzitters van de afdeling wetgeving; Mevrouw J. DE KOSTER, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer A. VRANCKX.

Het verslag werd uitgebracht door de heer P. MAROY, auditeur.

Le Président. — De Voorzitter,

(s.)
(get.) A. VRANCKX.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Economische Zaken.

De 10 mei 1960.

De Griffier van de Raad van State,